

Pylliau o Banig

Gall rywun gael pwl o banig pan y bydd chwydd yn ymateb arferol y corff i ofn, straen neu gyffro.

Efallai eich bod yn deall pa sefyllfaoedd neu leoedd sy'n debygol o ysgogi pwl i chi, neu efallai eich bod yn teimlo bod eich pylliau yn dod yn ddirybudd ac yn digwydd ar hap.

Efallai y byddwch yn cael un pwl o banig a byth yn cael un arall, neu efallai y cewch bwl unwaith y mis neu hyd yn oed sawl gwaith yr wythnos.

Mae'r rhan fwyaf o bylliau o banig yn para rhwng 5 ac 20 munud. Gallant ddod yn gyflym iawn, a bydd eich symptomau ar eu gwaethaf o fewn 10 munud fel arfer. Weithiau, gallwch brofi symptomau pwl o banig sy'n para hyd at awr. Os digwydd hyn, y tebyg yw eich bod yn profi un pwl ar ôl y llall, neu orbryder mawr ar ôl y pwl cyntaf o banig.

Rhai symptomau cyffredin pylliau o banig:

- Teimlo'n benysgafn
- Chwysu'n anarferol
- Profi poen yn y frest
- Calon yn curo'n gyflym
- Teimlo eich bod methu anadlu
- Teimlo wedi eich datgysylltu o'ch corff

- Cryndod neu theimlad llipa yn y breichiau neu goesau
- Teimlad y byddwch yn colli rheolaeth, yn llewygu, neu'n cael trawiad ar y galon a marw

Yn ystod pwl o banig, efallai y byddwch yn teimlo ofn mawr:

- eich bod yn colli rheolaeth
- eich bod yn mynd i lewygu
- eich bod yn cael trawiad ar y galon
- eich bod yn mynd i farw.

[Darllen rhagor am byliau o banig : Mind](#)

Sut i reoli pyliau o banig

**Arafwch eich
anadlu**

Ceisiwch anadlu'n araf. Anadlwch drwy eich trwyn ac allan drwy'ch ceg. Peidiwch dal eich anadl. Ceisiwch gymryd anadl wedi'i rheoli yn lle – ble rydych yn ffocysu ar wneud pob anadl yn ddwfn ac yn araf. Gwnewch hyn am tua munud, yna dychwelwch at anadlu arferol.

Ymlaciwch eich corff

Ffocyswch ar ymlacio gwahanol gyhyrau yn eich corff. Dechreuwch o fysedd eich traed a gweithiwch i fyny at eich pen. Meddyliwch am ymlacio pob un yn eu tro.

Trowch eich meddwl at rywbeth arall

Er mwyn helpu â gorbryder a phyliau panig gallwch:

- gyfrif pethau o'ch amgylch fel cadeiriau, ffenestri neu bensiliau
- cyfansoddi cerdd yn eich pen
- meddwl am y geiriau i'ch hoff gân
- dychmygu hafan lle teimlwch yn sâff a thawel eich meddwl
- cyfrif yn ôl o 100

Atgoffwch eich hunan o'r rhain:

- dim ond gorbryder yw hyn – ni all fy niweidio
- bydd yn mynd heibio
- rydw i mewn rheolaeth

[Darllen rhagor : Sut i reoli pyliau o banig](#)

Pwl o Banig – Sut alla'i helpu?

Gall fod yn anodd pan fydd rhywun annwyl i chi yn cael [pwl o banig](#) – yn enwedig os yw'n digwydd heb rybudd. P'un ai ydynt yn ddieithryn ar y trênn neu yn ffrind agos i chi, mae pethau y gallwch chi eu gwneud i'w helpu.

- Peidio â chynhyrfu
- Gadael iddynt wybod eich bod chi yno iddyn nhw
- Eu hannog i eistedd i lawr mewn man tawel tan eu bod yn teimlo'n well
- Eu cysuro
- Gofyn sut allwch chi helpu
- Eu hannog i anadlu'n araf ac yn ddwfn

- Cynnig rhywbeth sy'n tynnu eu sylw
- Aros gyda nhw a bod yn amyneddgar

[Darllen rhagor : Pwl 0 banig – sut alla'i helpu?](#)

Myfyrdodau ac Erthyglau Perthnasol

['Calon yn curo'n galed. Mygu. Llewygu'](#)

"Ers 2015, rwyf wedi camu ymlaen rywfaint ond er fy mod bellach yn gallu mentro o'r tŷ, fedra i ddim gwneud hynny ar fy mhen fy hun. Rydw i dal i fod yn 90% ddibynnol ar fy mhartner, ond mae hynny'n ddipyn o gyflawniad o'i gymharu â'r 100% oeddwn i'n arfer bod. Dydw i dal methu cerdded yn bell hyd yn oed gyda fy mhartner. Mae gen i ofn mentro'n rhy bell o'r llefydd dwi'n gyfarwydd â hwy ac yn gyfforddus ynddynt, fel ein tŷ neu'r car." [\(darllen mwy\)](#)

['Delio efo panig' – Manon Elin \(erthygl ar CymruFyw\)](#)

"Cefais fy mhwl cyntaf o banig ddeng mlynedd yn ôl, pan o'n i'n 12 oed. Ar y pryd, ac am flynyddoedd wedyn, doedd dim

syniad gen i beth oedd y teimladau hyn. Wnes i ddim sôn wrth braidd neb am hyn am flynyddoedd. Gyda fi, mae'r [dadwireddu](#) yn symptom o or-bryder a phyliau o banig yn hytrach nag yn anhwylder yn ei hun. Mae'n deimlad o fod mewn breuddwyd, fel bod pethau o fy nghwmpas yn ymddangos yn ddieithr, yn bell ac yn afreal." [\(darllen mwy\)](#)

'PTSD a fi'

"Dechreuodd y pyliau o banig ddigwydd yn fwy aml, ac nid yn unig yn yr ysgol. Mewn siopau. Ar y bus i'r ysgol. Ar drenau. Yn y car. Mewn bwytai. Yn ystod partïon. Mewn awyrennau. Hyd yn oed yn gorwedd yn y gwely. Roedd fy myd yn cyfyngu'n ara' deg wrth i mi ddechrau ofni unrhyw sefyllfa lle'r oeddwn yn teimlo'n gaeth. " [\(darllen mwy\)](#)

'Gorbryder' – Manon Elin

"Mae gorbryder yn aml yn cael ei gamgymryd am nerfusrwydd neu boeni gormod, ond mae'n gyflwr llawer mwy difrifol a chymhleth. Mae'r symptomau corfforol yn ddigon gwael: crynu, crychguriadau, coesau'n teimlo'n wan, teimlo 'mod i ar fin colli rheolaeth, ma 'nghalon i'n curo'n gynt a dwi'n ysu i

ddianc. Ond y symptom gwaetha a fwyaf brawychus o gorbryder a phanig i fi yw dadwireddu.” [\(darllen mwy\)](#)

Mwy o wybodaeth

- [Rhagor o wybodaeth am byliau o banig ar meddwl.org](#)
  - [Gorbryder a phyliau o banig – sut gall pobl eraill helpu? : meddwl.org](#)
  - [Sut i reoli pyliau o banig : meddwl.org](#)
  - [Gorbryder a phyliau o banig : NCMH \(pdf\)](#)
  - [Deall panig : Prifysgol Bangor](#)
  - [Beth yw pwl o banig? : Mind](#)
  - [Agoraffobia : meddwl.org](#)
-

Newyddion ac Erthyglau

- [‘Caiff pyliau o banig effaith fawr arnoch’ – David Melding AC \(9 Mawrth 2018\)](#)
-

Dolenni eraill

- [Fforwm drafod : Straen, Gorbryder, Pyliau o Banig a Ffobiâu](#)
- [Cymorth](#)
- [Triniaethau](#)
- [Gwybodaeth, llinellau cymorth a rhestr o elusennau](#)